

mihael

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANĐELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

ČETVRTA NEDJELJA DOŠAŠĆA

ISUS ĆE SE RODITI OD
MARIJE, ZARUČENE ZA
JOSIPA, SINA DAVIDOVA

PROSINAC

Ned. 18.

IV. NEDJELJA DOŠAŠĆA
Malahija prorok, Gracijan

Pon. 19. Anastazije, Urban, Vladimir, Eva

Uto. 20. Zefirin, Slobodan

Sri. 21. Petar Kanizije, Mihej pr

Čet. 22. Toma Holland

Pet. 23. Ivan Kentski, Ivon

Sub. 24. **Badnji dan**, Delfina, Irma

Naslovnica

Slika preuzeta s:

<https://forosdelavirgen.org/>

mihael

42/2022.

Listić Policijske kapelanije sv. Mihaela Arkandela MUP - sjedište i Ravnateljstvo policije, Godište XVI. (2022.), broj 42 (550); četvrta nedjelja došašća, 18. prosinca 2022.

Kontakt:

vlč. **Željko Rakošec**, policijski kapelan, tel.: 22 712, 85 682;; e-mail: zrakosec@mup.hr

Vinko Bakula, pomoćnik kapelana, tel.: 88 853, 82 805;; e-mail: vbakula@mup.hr

MEDITACIJA

Josip

SLUŽBA RIJEČI

ČETVRTA NEDJELJA DOŠAŠĆA

ČITANJA

Isus će se roditi od Marije, zaručene za Josipa, sina Davidova. 4

HOMILIJA

Što možemo naučiti od Josipa? 8

KATEHEZA

Hrvatski Božić 16

Mali vjeronaučni leksikon 22

PREPORUKA

Serijska „Izabrani“ 15

NAŠI POKOJNI 16

Josip

Četvrta je nedjelja Došašća, približilo se vrijeme. Božić je na pragu, dijeli nas samo nekoliko dana.

Zato, neka svatko čuje, sve se to dogodilo, da se ispuni što Bog obeća po proroku Izaiji, Djevica će začeti i roditi Sina i nadjenuti će mu ime Emanuel, s nama Bog.

U Evanđelju imamo kratak opis doživljaja koji je u snu imao sveti Josip, zaručnik blažene Djevice Marije. On je ipak posumnjao i razmišljao je kako potajice otpustiti Mariju. Čuvši Božji glas, kad mu se anđeo ukazao, i spoznavši da je Dijete što je u njoj začeto, doista od Duha Svetoga, shvativši da je to obećani Mesija koji će spasiti narod svoj od grijeha njegovih, poslušao bez oklijevanja.

Nije poput Ahaza iz prvog čitanja odbio primiti Božji znak. I, doista, Sv. Josip je načas posumnjao, ali nakon što je shvatio ono što Bog od njega traži, pristao je učiniti kako mu anđeo reče, prihvatio je navještaj Isusova rođenja - radosnu vijest i cijeli svoj život je predano služio Gospodinu.

U ovome je svecu, koji je Gospodina ljubio upravo poput Marije, sva veličina, i zauzima istaknuto mjesto između svetih i odabranih, jer je prihvatio postati Isusov otac pred zakonom, dati mu ime i zahvaljujući njemu, može Davidova loza prihvatiti u tom sinu Emanuela – Boga s nama i s njime priznati Božanski plan spasenja.

U ovom izvještaju ne radi se o povijesti jedne obitelji, kao što bi se na prvi mah moglo pretpostaviti, već o povijesti onoga Boga, koji je Bog s nama, tako da se radi o našoj ljudskoj povijesti spasenja. Bog nije nas ljude ostavio same. On je došao k nama jer nas ljubi i jer zauvijek želi biti s nama.

On će doći i k tebi samo ako želiš živjeti s njim. Ako to učiniš, osjetit ćeš u sebi duboku radost. To će biti znak da je Bog došao i k tebi.

Upitaj Boga: "Gospodine, što želiš da učinim?"

vrsnsmv.blogspot

Božićna ispovijed

MUP - sjedište

Utorak, 20. prosinca, 8,30 - 10,30

Četvrtak, 21. prosinca, 8,00 - 10,30

Ravnateljstvo policije

Petak, 23. prosinca, 7,00.8,00 i 9,30 - 11,00

Prvo čitanje: Iz 7, 10-14

Evo, djevica će začeti.

Čitanje Knjige proroka Izaije

U one dane: Gospodin opet progovori Ahazu i reče mu:

„Zaišti od Gospodina, Boga svoga, znak za sebe iz dubine Podzemlja ili gore iz visina.“

Ali Ahaz odgovori:

„Ne, neću iskati i neću iskušavati Gospodina.“

Tada reče Izaija:

„Čujte, dome Davidov.

Zar vam je malo dodijavati ljudima,
pa i Bogu mom dodijavate!

Zato, sam će vam Gospodin dati znak:

Evo, djevica će začeti i roditi sina,
i nadjenut će mu ime Emanuel!“

Riječ Gospodnja

Prema hebrejskom izvorniku redak 14 doslovno glasi: *"Evo, mlada je žena trudna i rađajuća sina i nadjenut će mu ime Emanuel..."* Ova Izaijina propovijed održana je na kraljevskom dvoru Ahaza, Davidova potomka u Jeruzalemu u vrijeme tzv. sirijsko-efrajimskog rata oko 733.-732. pr. Kr. Sirijski kralj Resin i sjevernoizraelski kralj Pekah zaratili su s Ahazom zato što im se nije htio pridružiti u protuasirski savez. Izaija je u vrijeme opsade Jeruzalema molio Ahaza da ne sklapa savez s Asircima te obećavao da zavjerenici neće osvojiti sveti grad. Ahaz se izjasnio da *"neće iskušavati Gospodina"* tražeći znak sigurne Božje pomoći. Više se oslanjao na oružje i pomoć pogana nego na Božje obećanje dano po proroku. Poslao je po Asirce koji su došli, pokorili pobunjenike a Ahaza učinili još ovisnijim svojim vazalom.

U tom povijesnom kontekstu Izaija obećava da pomoć neće doći od vojskovođa i kraljeva, nego od potomka mlade žene koja je već trudna. Povijesno se to moglo odnositi na kralja Ezekiju, Ahazova sina (716.-687.), koji je bio sposoban i pobožan vladar u Jeruzalemu. Međutim kad su Židovi kojih 480 godina kasnije u Aleksandriji prevodili Izaiju na grčki za svoje liturgijske potrebe, Izaijino sadašnje vrijeme *"trudna je i rađajuća"* preveli su budućim *"zatrudnjeta će i roditi"*. Izaijin izraz *"mlada žena"* preveli su s *parthenos - djevica*. To znači da su u vremenu kad je izumrla davidovska loza u Izaijinu proročanstvu gledali budućega idealnog vladara koji će biti Emanuel - trajan znak Božje prisutnosti u narodu Božjem. Oni su ga očekivali kao Mesiju iz davidovskog roda, makar je davidovska loza već bila izumrla.

U okolnosti da sin Marijin nije imao zemaljskog oca te da je po Josipu iz davidovske loze bio uključen u saveznički narod Božji, Matej i prva Crkva vidjeli su ispunjenje proročanstva o Emanuelu. Mi kršćani ne smijemo izgubiti iz vida ovo povijesno izrastanje Isusa iz naroda kojemu su bila dana mesijanska obećanja. Naš je Spasitelj jedan povijesni Židov koji se rodio u vrijeme Augusta, mesijanski djelovao, umro i uskrsnuo u vrijeme Tiberija.

Otpjevni psalam: Ps 146, 6c-10

U danima njegovim cvjetat će pravda i mir velik do vijeka.

Gospodnja je zemlja i sve na njoj,
svijet i svi koji na njemu žive.

On ga na morima utemelji
i na rijekama učvrsti.

*****

Tko će uzići na Goru Gospodnju,
tko će stajati na svetom mjestu njegovu?

Onaj u koga su ruke čiste i srce nedužno:
duša mu se ne predaje ispraznosti.

*****

On blagoslov prima od Gospodina
i nagradu od Boga, Spasitelja svoga.

Takav je naraštaj onih koji traže njega,
koji traže lice Boga Jakovljeva.

*****

Drugo čitanje: Rim 1, 1-7

Isus Krist, potomak Davidov, Sin Božji.

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Rimljanima

Pavao, sluga Krista Isusa, pozvan za apostola, odlučan za evanđelje Božje – koje Bog unaprijed obećavaše po svojim prorocima u Pismima svetim o Sinu svome, potomku Davidovu po tijelu, postavljenu Sinom Božjim, u snazi, po Duhu posvetitelju uskrsnućem od mrtvih, o Isusu Kristu, Gospodinu našem, po komu primismo milost i apostolstvo da na slavu imena njegova k poslušnosti vjere privodimo sve pogane, među kojima ste i vi pozvanici Isusa Krista: svima u Rimu, miljenicima Božjim, pozvanicima, svetima. Milost vam i mir od Boga, Oca našega, i Gospodina Isusa Krista.

Riječ Gospodnja

Ovaj odlomak Pavlove poslanice Rimljanima izražava uvjerenje prvih kršćana da je Isus Sin Davidov ali i Sin Božji.

Ovo je naslov i pozdrav poslanice, upućene zajednici koju Pavao nije osnovao i kojoj se nije osjećao poglavarom. Podsjetimo se da je prije toga Apostol pogana dvadesetak godina djelovao kao misionar među grčkim stanovništvom istočnih rimskih provincija: Sirije, Male Azije, Makedonije, Ahaje. Zimi 58. spoznao je da bi trebao prijeći na novo polje misionarskog rada -u Španjolsku, na Zapad. Kao što je u vrijeme djelovanja na Istoku imao Antiohiju za misijsku centralu, tako je za vrijeme djelovanja na Zapadu zaželio imati Rim za misijsku centralu. Zato je osjetio potrebu da prije osobnog dolaska među rimske kršćane napiše poslanicu u kojoj će obrazložiti "svoje evanđelje" - glavni sadržaj svoga misionarskog propovijedanja.

U ovom odlomku naziva se *"pozvanim za apostola, odlučnim za evanđelje Božje"*. Time aludira na doživljaj pred Damaskom, kad mu se ukazao Uskrsli koji se poistovjećuje sa svojim vjernicima. U tom doživljaju Pavao je vidio izvor svoga poziva u Crkvu i za misionara pogana. Iako piše rimskim kršćanima, koji su pretežno poganskog podrijetla, Pavao ističe da je to Evanđelje Bog unaprijed obećavao *"po prorocima"*. Bit je evanđelja: *"... o Sinu svome, potomku Davidovu po tijelu, postavljenu Sinom Božjim, u snazi, po Duhu posvetitelju, uskrsnućem od mrtvih..."*.

U ovoj poslanici puna tri poglavlja posvećuje Pavao odnosu Crkve i Židova, vjerojatno stoga što se bojavao da su rimski kršteni Židovi mogli čuti optužbu protiv njega da zabacuje svoje vlastito židovsko obilježje i druge sunarodnjake nagovara na otpad od naroda. I u svome uskrsnom stanju Isus ostaje *"potomak Davidov po tijelu"* - Mesija iz židovskog naroda. To Pavao prihvaća sa svom Crkvom, i na to podsjeća krštene pogane. Koliko smo mi toga svjesni? Nismo li Gospu i Isusa toliko europeizirali da nam ne pada na pamet kako su oni pravi Židovi?

Evandjelje: Mt 1, 18-24

Isus će se roditi od Marije, zaručene za Josipa, sina Davidova.

Čitanje svetog Evandjelja po Mateju

Rođenje Isusa Krista zbilo se ovako.

Njegova majka Marija, zaručena s Josipom, prije nego se sastadoše, nađe se trudna po Duhu Svetom. A Josip, muž njezin, pravedan, ne htjede je izvrnuti sramoti, nego naumi da je potajice napusti. Dok je on to snovao, gle, anđeo mu se Gospodnji ukaza u snu i reče:

„Josipe, sine Davidov, ne boj se uzeti k sebi Mariju, ženu svoju. Što je u njoj začeto, doista je od Duha Svetoga. Rodit će sina, a ti ćeš mu nadjenuti ime Isus jer će on spasiti narod svoj od grijeha njegovih.“

Sve se to dogodilo da se ispuni što Gospodin reče po proroku: „Evo, Djevica će začeti i roditi sina i nadjenut će mu se ime Emanuel – što znači: S nama Bog!“ Kad se Josip probudi oda sna, učini kako mu naredi anđeo Gospodnji: uze k sebi svoju ženu.

Riječ Gospodnja

U današnjem odlomku anđeo zove Josipa *"sine Davidov"*. Za Mateja, krštenog Židova, i njegove povijesne čitatelje to puno znači. Za smisao Josipove namjere o povlačenju ključna je riječca *gar* u r. 20. Naš službeni prijevod (Dude-Fučaka) prevodi je s *"doista"*, dok Raspudić iz 1987. i Rupčić iz 1988. imaju *"jer"*. Gramatički je moguće jedno i drugo.

Ako razumijemo *"doista"*, to znači: Josipu je Marija već prije objasnila tajnovito podrijetlo svoje trudnoće i on je u to povjerovao, međutim smatrao je da bi bilo biblijski nepravedno biti pred državom i vjerskom zajednicom tretiran kao pravi otac Dječaka s kojim Bog ima posebne planove; zato se odlučio tiho povući, jer Marija ima poziv od Boga, a on nema. Sada Bog zove i njega: doista je onako kako mu je Marija objasnila, ali on ne treba bježati, nego mu Bog namjenjuje ulogu Dječakova zakonskog oca, a kod Židova onog vremena to je jednako kao i naravno očinstvo. Po njemu, koji je iz roda Davidova, postaje Isus sin Davidov.

Ako razumijemo *"jer"*, to bi značilo: Josipu je nejasno podrijetlo Marijine trudnoće, ne želi je izlagati okrutnom procesu niti javno tužiti za brakolomstvo; povlači se i prepušta je Božjoj providnosti.

U svakom slučaju iz ove zgrade izbija jasna vjera prve Crkve o Marijinu djevičanskom materinstvu. Da bi Isus mogao Boga zvati Ocem svojim u doslovnom smislu, Bog kod njegova rođenja čini iznimku: "saziđuje njegovo ljudstvo u krilu blažene Djevice Marije" bez intervencije muža.

Matej i kršćani njegova vremena vide u tome ispunjenje Izaijina proročanstva o Emanuelu. Kod Mateja Uskrsli najavljuje učenicima da nevidljivo ostaje s njima do konca svijeta. Crkva je zajednica onih koji osobno prijanaju uz Isusa kao Emanuela i Sina Davidova. Uz Mesiju židovskog podrijetla, otvorenog prema svima narodima. To bismo trebali svjedočiti.

Komentari čitanja: Mato Zovkić, www.ktabih.net

Što možemo naučiti od Josipa?

U ovom članku pokušat ćemo naučiti nešto od Josipa, istog stana koji je živio u Josipu, naći ćemo i kod Marije.

Da je kojim slučajem Josip pisao svoj dnevnik, baš bi me zanimalo, kako je on sve to proživljavao. Nema od njega nijedne riječi u Novom zavjetu da ju je izgovorio.

Čuli smo da je on bio zaručen s Marijom. Pri tom je važno znati: zaruke su u to vrijeme u Izraelu bile nešto drugo, značile nešto drugo, nego kao što znače kod nas. Zaruke su bile prvi korak vjenčanja. Možda bismo ih mogli usporediti s dva koraka kod nas: građansko vjenčanje i crkveno vjenčanje. Kad bi se u Izraelu zaručili, tada bi pred zakonom bili upravo vjenčani, ali nisu živjeli još zajedno. Ovaj drugi korak, da žive zajedno, to je bila onda svadba kad bi mladoženja doveo nevjestu svojoj kući. No, znači već od zaruka, takav se par pred zakonom smatrao vjenčanim, kao u braku. Drugim riječima to znači: ako je žena zatrudnjela s nekim drugim, smatralo se brakolomstvom, a za takav se čin po zakonu propisivala smrtna kazna kamenovanjem.

Josip je bio zaručen s Marijom. Naravno da se radovao da će konačno doći dan kad će svoju zaručnicu dovesti svojoj kući gdje će živjeti zajedno u braku. A onda se dogodio ovaj užas: njegova zaručnica je trudna. Josipu je bilo jasno: ovo nije moje dijete. Morao je prihvatiti činjenicu: moja me zaručnica prevarila. Pokušajmo si zamisliti što je to značilo u ono vrijeme. Kolika sramota s time povezana. Moja je zaručnica učinila preljub.

I sada, u ovoj situaciji, kako Josip reagira? Možda možemo malo naslućivati zašto su Marija i Josip bili određeni jedno za drugo jer

isti stav koji je živio u Josipu, naći ćemo i kod Marije.

Od ovog Josipovog stava možemo puno naučiti.

Prvo: Najvažnija Josipova karakteristika u ovoj situaciji je da je imao duboko iskrenu i ljudsku toplinu i srdačnost. Moglo bi se i pomisliti možda: kad je Josip primijetio da ga je zaručnica prevarila - moglo bi se pomisliti da se rasplamsao u njemu bijes i prepušta Mariju zakonu na smrt kamenovanjem. Imao bi pravo na to. Ali za Josipa je bila najvažnija stvar u toj teškoj i mučnoj situaciji: sve samo ne izložiti, izvrgnuti Mariju ruglu. To je bila njegova najglavnija stvar: sve, samo ne Mariju izvrgnuti ruglu i sramoti! I mislim da je ovo vrlo važan stav koji možemo učiti od Josipa. Neka se događa bilo što u našem životu, u međuljudskim odnosima, ali neću dopustiti da drugi bude izvrgnut ruglu, da ga osuđuju. Iako imam dojam da se ogriješio o mene. Usput, ovo je isti stav koji je Isus imao na križu, kada je za one koji su ga razapeli, tražio ispriku. "Oče, oprostí im, jer ne znaju što čine." Samo ne sramotiti drugoga! Isti je stav živjela i Marija. Svadba u Kani podsjeća na to. Neugodna situacija za mladoženju i mladenku nema više vina, na pomolu je sramota. Marije je primijetila tu nezgodnu situaciju, ne želi da se mladenci osramote pred ljudima, ide svome sinu: "Vina nemaju." Ovaj stav je živio i Josip. Samo ne Mariju izložiti sramoti! Jedini način je bio da tajno razriješe zaruke i otpusti Mariju. Time stid i sramota nije maknuta. Ali sada Marija ne mora više računati da joj prijete kazna smrću kamenovanjem. Samo ju ne izvrgnuti ruglu i sramoti!

<https://clarissecarnese.it/>

Drugo što možemo naučiti od Josipa. Moglo bi se možda pomisliti da bi on mogao reagirati sasvim suprotno od bijesa i ljutnje. Da se povuče u svoju puževu kućicu, iza svojih roleta s bolnim upitnicima i razmišljanjima: Zašto? Zašto se to događa meni? Mnogi tako čine i zatvaraju se i nikom ne daju da se primakne. No, Josip – naravno i on je razmišlja o tome, vidimo u evanđelju - ali on je i dalje otvoren u ovoj situaciji, tako da mu Bog može govoriti u snu preko anđela.

Velika je stvar ako se ljudi ne zatvore, nego su još toliko otvoreni da Bog može govoriti preko glasnika. Možda nam Bog ne govori kroz snove, možda ne ni preko anđela. Riječ anđeo znači glasnik. Možda Bog upotrebljava ljudskog glasnika. Ako se zatvorimo Bog nema više nikakve šanse doći k nama. Josip je imao i živio tu otvorenost pa mu se Bog mogao približiti i s njim razgovarati i davati mu upute.

Konačno treće, a to je tipična Josipova karakteristika: rekli smo da nijedna riječ koju je on rekao nije zapisana u Novom Zavjetu. Ali jedna stvar je tipična za njega, naime, neposredna, tiha i šuteća poslušnost. To znači: kad se Josip probudio ... nije raspravljao je li se prevario, pa to je samo san, ništa ozbiljno... nego je odmah učinio što mu je Anđeo Gospodnji rekao i uzeo je k sebi svoju ženu. Promislimo ovdje opet situaciju: kada je Josip uzeo k sebi Mariju kao svoju ženu tada je, da tako kažemo, „crni Petar“. To znači da svatko mora prihvatiti da su spavali zajedno, da je dijete njihovo. A, ako još uzmemo u obzir da je anđeo rekao Josipu: Josipe, trebaš mu dati ime Isus!!! - Imenovanje djeteta je nešto vrlo važno u

Izraelu. Ako je Josip trebao dati ime djetetu, to znači: preuzimaš zakonsko očinstvo. Kasnije, to se više puta govorilo o Isusu: "Nije li to drvodjeljin sin?" Josip je pravno preuzeo očinstvo. Makar možda nije shvaćao – kao što i mi ne razumijemo - da to dijete dolazi od Duha Svetoga. Josip je jednostavno poslušno učinio ono što mu je Bog rekao po anđelu.

Možemo pogledati još nekoliko takvih koraka u Josipovom životu: kad mu anđeo govori u snu: "Idi u Egipat, jer žele ubiti dijete", Josip ustaje i odlazi u Egipat, bez diskusije. Kad dobiva u snu upute u Egiptu: "Vratite se, Herod je umro", on ide natrag, vraća se. A kad mu anđeo govori da ne ide u Betlehem nego u Nazaret, on ide u Nazaret. Ovo je Josipova tipična karakteristika: on ne raspravlja, nego je poslušan Božjim riječima. Bacimo još jednom pogled na Djevicu Mariju na svadbi u Kani. Kad je dala slugama uputu: "Što god vam rekne, učinite", taj je stav iščitala kod Josipa. Vjerojatno je mnogo kod njega iščitala i mogla naučiti.

Želim na kraju reći: dobro je za nas ako imamo oko sebe ljude kao što je Josip. Ljude koji ne samo da propovijedaju vjeru, nego u kojima možemo u njihovim životima vidjeti takav stav vjere kao kod Josipa. Divno je biti okružen ljudima kao što je sveti Josip. Budimo i mi poput Josipa: nemojmo nikad dopustiti da se drugi izvrgava sramoti, ne stavljaj drugoga na stup srama i budi poslušan Božjim uputama i riječima, bez diskusija i praznih mudrovanja. Kako bi bilo divno da maknemo iz svog života, iz života svoga naroda rak ranu osuđivanja, kritiziranja, ocrnjivanja...

Hrvatski Božić

Božić

Postoji jedna priča o krstikama.

Roditelji su pripremili veliko slavlje za krštenje svoga prvorođenca. Sastavili su popis gostiju, odaslali pozivnice i pripremili bogat stol. Nakon krštenja, mnogobrojni gosti odlagali su šešire, šalove i ogrtače na pripremljene vješalice. Kad više nije bilo mjesta na vješalicama, počeli su ih odlagati na neku košaru iza vrata. Poslije obilnog objeda, ispijenih aperitiva, butelja i digestiva, popuštenog remena, netko upita:

„A gdje je dijete? Kako je samo mirno.“

Majka i otac su panično ustali i počeli ga tražiti. Našli su ga u dječjoj košarici ugušenog ispod odloženih šešira, šalova i ogrtača.

Šarenilo ukrasa i svjetlucanje nakita na našim ulicama, osobito na trgovinama i trgovištima zacijelo će u nekim prolaznicima probuditi „božićni“ ugođaj. Glasne i napadne promidžbene poruke sile ljude na neobuzdanu, paničnu i žurnu kupovinu. Programiraju ljude na novi način slavljenja Božića, uvodeći nove, našem mentalitetu, neprirodne, a često i nekršćanske običaje.

Podlegli tom novom mentalitetu i običajima i ne primjećujemo da je iz našeg Božića Isus jednostavno izbačen, slaveći rođendan, zaboravljamo slavljenika.

Božić je rođendan Isusa Krista. Uz Uskrs to je glavni kršćanski blagdan, a proglašava da je Sin Božji postao čovjekom: *radi nas ljudi i radi našega spasenja siđe s nebesa i utjelovi se.*

Tim riječima staro kršćansko vjerovanje ispovijeda tu istinu vjere, a Novi Katekizam Katoličke Crkve potvrđuje i danas dvijetisućljetnu vjeru Crkve da je Isus iz Nazareta začet po Duhu Svetom i rođen od Marije Djevice. Postao je jedan od ljudi, njima u svemu sličan osim u grijehu, naš povijesni drug i suputnik.

Blagdan Božića je stoga priznavanje Isusovog božanstva i čovještva, ali i prvi susret s njime, s cjelovitim njegovim otajstvom. Božić kao ime za taj blagdan ima osobitu ljepotu, čar i osobitu povijest. Pruža poruku o Bogu, ali isto tako poruku o čovjeku. Te dvije poruke su osnovica poruke o miru.

U božićnom svetkovanju i čestitanju te poruke dolaze do izražaja i Božiću daju osobitu intimnost i značenje obiteljskog blagdana.

<https://cityportal.hr/>

Priprava za Božić

Advent kao početak crkvene godine i predbožićno vrijeme zahtjevno je jer u njemu ima dana posta, tj. odricanja od hrane. Dana nemrsa, tj. dana kad se ne jede meso; nekoć je nemrs bio u sve radne dane adventa. I mise zornice imaju pokornički značaj, jer valja ustati vrlo rano da se stigne u crkvu. Predstavljaju stoga neki oblik četiritjednog trajnog odricanja od sna.

Svoj početak imaju još u srednjem vijeku. Drugi narodi, pa ni slavenski, nisu našli za te rane mise, odjevene u čar i tegobe zime, vlastito ime već ih nazivaju latinskim imenom Rorate. Slaveći te mise narod je stvorio osobite adventske pjesme. I one su plod hrvatskog vjerničkog duha, bogate sadržajem, jer prepjevaju proročanstva biblijskih proroka o Kristovom dolasku, a napose ulogu Djevice Marije nazivajući je najljepšim imenima zbog njezine majčinske uloge u Isusovom dolasku. Isusova majka je uz pokornika sv. Ivana Krstitelja glavna osoba koju Crkva predstavlja kao vodiča u božićnoj pripravi. Ona ukazuje da za Božić Bog dolazi čovjeku ali da i Bog očekuje čovjekov dolazak. Otkriva to Marijin pohod Elizabeti, majci Ivana Krstitelja. Taj pohod govori da Bog dolazi k čovjeku, ali i po čovjeku želi doći drugome čovjeku. Marija je puna Boga, nosi ga u utrobi, a krenula je na putove ljudi, do Elizabete. Tako je primjer

za pun doživljaj Božjeg došašća, ali je i sama postala došašće ljudima.

Hrvatske crkvene pjesmarice 17. i 18. sadrže brojne adventske pjesme; pjesmarice 19. st. donose manji broj adventskih pjesama. No, rukopisni pjevnik slavonsko-podunavskog franjevca Filipa Kapušvarca (1730.) sadrži niz od 29 marijanskih popijevki i 17 marijanskih pjesama. Počinje pjesmama koje se običaju *pivati* uz advenat kad se zornice govore. Naravno, usmjerene su Božiću pa pjesma *Divico vele jaka* ima ove stihove: *Ti porodi nama Zlato, — pivat ćemo tebi zato, - fala tebi, Majko draga, - jer nam dade velko blago.*

Poznata adventska pjesma Poslan bi anđel Gabrijel ima i ove smjele stihove kojima proriče otajstvo Kristovog utjelovljenja i Marijinog bogomaterinstva:

Jer ćeš Višnjeg poroditi,
Kraljica ćeš vazda biti,
radi Tvoje poniznosti
i ostalih svih kreposti.
Zadovoljna hoćeš biti,
Stvoritelja još dojiti;
bit ćeš Majka svoga oca,
komu čudu nije konca.
Ti si Diva svrh divicah,
Ti si Majka i Kraljica,
Cesarica neba, zemlje,
sluge Božje tako vele.

Hrvatski Božić

Otajstvo Božića oblikovalo je vjerničko doživljavanje blagdana Božića hrvatskih katolika do te mjere da se opravdano govori o hrvatskom Božiću. Božić je naišao na odraz u književnosti, umjetnosti, a osobito spletu običaja i u božićnim pjesmama i melodijama. Posebno su božićni običaji, a napose božićne popijevke, u stanju iz godine u godinu pobuditi vjerničko doživljavanje Božića, u pripravljanju na blagdan i u slavljenju blagdana. Običaji, naime, obnavljaju niz sadržajnih i ljudski vrijednih čina upravljenih očitovanju čovjekoljublja od čestitanja i darivanja do izmirenja zavađenih i novog poleta u obiteljskom življenju. Pjesme pak stvaraju ozračje radosti i svečanosti, a sadržajem su zapravo prepjev božićnog evanđelja i kršćanskih vjerskih istina.

Božić je stoljećima odgajao hrvatskog čovjeka, i to ne samo u kršćanskoj vjeri, nego i za temeljne ljudske vrednote. Božićne pjesme odgajaju hrvatsku vjerničku dušu za kršćansku osjećajnost i suosjećanje. Razvijaju te stavove prema Isusu, Sinu Božjemu, rođenom kao dijete, ali i prema svim ljudima koji trpe. Odgajaju na djelotvornu solidarnost sa svom djecom svijeta koja dijele sudbinu maloga Isusa. Hrvatski je vjernik od Božića učio i naučio da nije najveće zlo kad je dijete rođeno *na slamicima oštroj*, ako može računati s ljubavlju roditelja. U božićnim je pjesmama, naime, jasno naznačena središnja kršćanska

vjerska istina o rođenju Bogočovjeka, koga one često nazivaju *Mladim kraljem, od Djevice Marije*. Tu istinu pjesme uokviruju s jedne strane u idiličan svijet pastira, mudraca zvanih kraljevima, anđela, štalice, jaslica i zvijezde vodilje. Ipak te pjesme ne skrivaju krutu životnu stvarnost i neizvjesnost u kojoj su bili novorođeni Isus, Marija i Josip. Pogodilo ih je siromaštvo, odbijanje ljudi i neprijateljska prijetnja samoga kralja Heroda. Upravo tu i takvu stvarnost živjela su pokoljenja koja su stvorila te božićne pjesme i zatim mnoge druge generacije koje su pjesme pjevale. Jedva da su koje druge pjesme Hrvati prihvatili u takvoj mjeri kao božićne. U njima pronalaze izraz vlastite duše, povijesti i sadašnjosti. Istodobno dopuštaju da ih te pjesme odgajaju, oblikuju. Te su pjesme doista pjesme Božjega naroda koji se u njima prepoznaje, s njima poistovjećuje i upravo njima najbolje izražava svoju vjeru, cjelovito kršćansko vjerovanje, svoje kršćansko opredjeljenje, spremnost nastaviti Isusovo djelo među ljudima i danas.

Hrvatski pučki običaji

U nekim krajevima već na sv. Katarinu počinje božićna priprava i traje točno mjesec dana. Slijede dani sv. Barbare (4. prosinca), sv. Nikole (6. prosinca) i sv. Lucije (13. prosinca) koji u pojedinim krajevima imaju istu ulogu početka kruga božićnih običaja.

Običaj darivanja

Običaji darivanja vezani su uz blagdan Sv. Nikole (6. prosinca) i Svete Lucije (13. prosinca) postoje od 11. st. Na Svetu Luciju osoba ogrnuta bijelom plahtom uputi noću po kućama darivajući djecu suhim smokvama, bademima, orasima i jabukama te plašeći nestašne mališane. Neposlušni pak pod jastukom pronalaze šibu. U moderno doba ovu službu obavlja Sveti Nikola koji u čizmicu dobre djece stavlja slatkiše, a šibe dijeli njegov pomoćnik Krampus. U nekim krajevima, istim darovima majke su darivale djecu na treću, a očevi na četvrtu nedjelju došašća (Materice i Očići). Tradicionalni, stari hrvatski božićni dar bila je ukrašena jabuka - božićnica, a darivali su je mladići djevojkama.

Božićna pšenica

Na dan sv. Barbare ili sv. Lucije sije se pšenica i pripravlja zelenilo za ukras kuće i stola kod svetkovanja Božića. Taj je običaj pretkršćanskog porijekla, ali danas ima kršćansku simboliku, a svrha mu je blagoslov ljetine. Da bi izgledala lijepo, pšenica se podrezuje i ovije crvenom trakom ili hrvatskom trobojnicom, a u nekim se krajevima posred pšenice stavi jabuka te svijeće. Nakon Božića pšenica se daje pticama jer se ništa iz tog svetog doba ne smije baciti.

Badnjak

Badnjakom se naziva panj, koji se stavlja na ognjište da gori i grije kuću kroz više dana. Taj običaj također je pretkršćanskog porijekla, ali je vremenom zadobio kršćanske oznake. Uz jedan veći unosila su se i dva manja panja. Ta tri panja simbol su Svetog Trojstva. S njih se pripaljuju tri svijeće za božićni objed. Panjevima koji tinjaju obično bi se davalo malo od hrane s blagdanskog stola i vina koje se istom pilo. Vjerovalo se da će vatra velikih panjeva donijeti dobro cijelom domu i svim ukućanima.

Slama

Unošenje slame i rasprostiranje po podu događalo se s izričitim naglaskom na događaj Božića, jer su redovito taj čin članovi obitelji pratili pjevanjem božićnih pjesama. Poslije blagdana tu su slamu smatrali blagoslovljenom i jamstvom dobrog uroda u vrtu i polju. Slama bi se rasprostrela po podu pod stolom, manji se dio stavlja na stol i pokrivao stolnjakom, a dio se klasja vezivao u snopove ili pleo u vijence. Nakon večere, svi bi ukućani od stola pošli do slame gdje bi sjedili i pričali do vremena polaska u crkvu, a u pojedinim se krajevima na Badnju noć nije spavalo u krevetu već na donesenoj slami. Slama razasuta po tlu bila je znak Isusova rođenja u štalici, dok je simbolika snopova i vijenaca vezana uz plodnost.

Mali vjeronaučni leksikon

Mesijanizam

Mesijanizam, prema *mesija*, u nekim religijama, iščekivanje mesije, tajanstvenoga spasitelja, spojeno s predodžbama o slobodi, miru i blagostanju. Osim u Bibliji, židovstvu i kršćanstvu, mesijanizam je prisutan u hinduizmu kao iščekivanje Kršne, u budizmu kao očekivanje ponovnoga Budina dolaska, a u islamu kao iščekivanje mahdija.

U širem smislu mesijanizam je izraz sveljudske čežnje za spasenjem i otkupljenjem, koje trebaju ostvariti neki utopijski pokreti i karizmatički vođe.

Sekularni se mesijanizmi novoga doba obično predstavljaju kao pokreti oslobođenja i ostvarenja neke utopije (čiste rase u nacizmu, ukidanje klasnih razlika u komunizmu, blagostanje za sve ljude u potrošačkom društvu itd.).

Takozvana mesijanska svijest, kao egzaltirano uvjerenje, javlja se često kao patološka opsesija kod paranoika.

Milanski edikt

Milanski edikt, proglas kojim je Konstantin I. Veliki 15. travnja. 313. u Nikomediji izjednačio kršćanstvo s drugim religijama u Carstvu; time je bilo završeno doba progona kršćana. Proglas proklamira zajedničku vjersku politiku oko koje su se u veljači 313. u Milanu sporazumjeli Konstantin I. Veliki, vladar zapadnoga dijela Rimskoga Carstva, i Licinije, vladar istočnoga dijela Carstva. Iako se na Zapadu, nakon abdikacije cara Dioklecijana 305. i dolaska na vlast Konstancija I., oca Konstantina I. Velikoga, kršćanstvo u praksi toleriralo, na Istoku su progoni kršćana nastavljeni sve do 311., kada je car Galerije na samrti objavio edikt o toleranciji. Dogovor Konstantina i Licinija nije se odnosio samo na provedbu Galerijeva edikta nego i na njegovo proširenje. Kršćanima cijeloga Rimskoga Carstva bila je zajamčena sloboda vjeroispovijesti, kao i sljedbenicima poganskih kultova, jamčilo im se hitno vraćanje konfisciranih dobara, čak i ako ih je država prodala ili poklonila privatnim osobama, a ako to nije bilo moguće, jamčila im se naknada iz carske blagajne. Kršćani su od tada bili oslobođeni pravne nesigurnosti, a njihova vjeroispovijest nije više bila *superstitio* ili *religio illicita*, nego je izjednačena s drugim kultovima po državnopravno izrečenoj toleranciji.

<https://www.churchtimes.co.uk/>

Preporučujemo

Izabrani

Američka TV serija *Izabrani (The Chosen)* čiji je autor, redatelj i koscenarist filmski producent Dallas Jenkins, prva je višesezonska TV serija o životu i javnom djelovanju Isusa Nazarećanina.

Prikazivanje prve sezone serije, prikazivanje počinje u ponedjeljak, 19. prosinca, u 21:10 na Drugom programu HRT-a.

“Izabrani” ili (The Chosen), je višesezonski pogled na Kristov život kroz oči njegovih učenika, i prikupio je više od 50 milijuna pratitelja u 180 zemalja svojim zanimljivim i dirljivim pripovijedanjem, i scenama u kojima nikad ne bi mogli zamisliti Isusa. To je prva televizijska serija o životu Isusa Krista, koja je financirana putem crowdfundinga, kao najveći takav medijski projekt do sada. Sve epizode se mogu besplatno gledati putem mobilne aplikacije istoimenoga naziva.

Serija je Biblijska, scenaristi su se savjetovali s katoličkim i evangeličkim teologom, te s mesijanskim rabinom, ona priča Evanđelja ali na jedan gotovo čudesni način u kojem je Isus u ovoj seriji predstavljen kao čovjek što seriju čini izrazito zabavnom, a producentima je nevjerojatno uspjelo da kroz silnu čovječnost ne umanje Isusovo Božanstvo.

Čak su i gledatelji koji su isprva bili skeptični da bi išta dobro moglo proizaći iz Nazareta bili zaokupljeni maštovitim scenarijima i visokom produkcijskom vrijednošću serije *Odabrani*.

Redatelj: Dallas Jenkins

Uloge: Jonathan Roumie (Isus), Shahar Isaac, Elizabeth Tabish, Paras Patel, Noah James, Janis Dardaris, Lara Silva, Shaan Sharma

NAŠI POKOJNI

IVICA LESAR,

PU karlovačka, Cetingrad, 18. prosinca 1991.

BRANKO DAMJANOVIĆ,

PU bjelovarsko - bilogorska, Pakrac, 20. prosinca 1991.

MARIJAN KARLAULA,

MUP, Lipik, 20. prosinca 1991.

VLADO KOLAR,

PU karlovačka, Pakračka Poljana, 22. prosinca 1991.

JOSIP PAVKIĆ,

PU vukovarsko - srijemska, u službi, Zagreb, 22. prosinca 1993.

BRANISLAV BOLKOVAC,

PU zagrebačka, 23. prosinca 1994.

MILIVOJ GORUPIĆ,

PU zagrebačka, 23. prosinca 1994.

BORIS JURKOVIĆ,

PU primorsko - goranska, u službi, Ravna Gora, 23. prosinca 1995.

POČIVALI U MIRU